

УНИВЕРСИТЕТ ПО АРХИТЕКТУРА СТРОИТЕЛСТВО И ГЕОДЕЗИЯ
КАТЕДРА „ПЪТИЩА“

ОЧАКВАН ПРИНОС НА ИНСПЕКЦИИТЕ ПО ПЪТНАТА БЕЗОПАСНОСТ

ДИРЕКТИВА 2008/96 ЕО ПОСТАВИ
ПРОБЛЕМИТЕ НА ПЪТНАТА БЕЗОПАСНОСТ НА
ПО-ВИСОКО ОРГАНИЗАЦИОННО И
СИСТЕМНО НИВО.

УНИВЕРСИТЕТ ПО АРХИТЕКТУРА СТРОИТЕЛСТВО И ГЕОДЕЗИЯ
КАТЕДРА „ПЪТИЩА“

ПОДОБРЯВАНЕТО НА ПЪТНАТА
БЕЗОПАСНОСТ ЗАВИСИ ОТ 5 ОСНОВНИ
ДЕЙНОСТИ:

1. ОЦЕНКА НА ВЪЗДЕЙСТВИТО НА
ИНФРАСТРУКТУРНИ ПРОЕКТИ;
2. ПРОВЕРКИ (ОДИТ) НА
ИНФРАСТРУКТУРНИ ПРОЕКТИ;
3. КАТАТЕГОРИЗИРАНЕ И УПРАВЛЕНИЕ НА
БЕЗОПАСНОСТТА НА ПЪТНАТА МРЕЖА В
ЕКСПЛОАТАЦИЯ;

УНИВЕРСИТЕТ ПО АРХИТЕКТУРА СТРОИТЕЛСТВО И ГЕОДЕЗИЯ
КАТЕДРА „ПЪТИЩА“

- 4. ОТКРИВАНЕ И ОТСТРАНЯВАНЕ НА
УЧАСТЪЦИ С КОНЦЕНТРАЦИЯ НА ПТП;
- 5. ИНСПЕКЦИИ ЗА БЕЗОПАСНОСТ НА
ПЪТИЩАТА В ЕКСПЛОАТАЦИЯ.

УНИВЕРСИТЕТ ПО АРХИТЕКТУРА СТРОИТЕЛСТВО И ГЕОДЕЗИЯ
КАТЕДРА „ПЪТИЩА“

ИНФРАСТРУКТУРНИТЕ ПРОЕКТИ СЕ
РАЗРАБОТВАТ ПО СЪВРЕМЕННИ НОРМИ,
НОСОЧЕНИ КЪМ ПЪТНАТА БЕЗОПАСНОСТ,
КОЕТО ДОПРИНАСЯ ЗА ЕФЕКТИВЕН ОДИТ.

В Р. БЪЛГАРИЯ ПРОБЛЕМИТЕ ПО
БЕЗОПАСНОСТТА НА ДВИЖЕНИЕТО СА ПО
ПЪТИЩАТА В ЕКСПЛОАТАЦИЯ,ТЪЙ КАТО
СИСТЕМАТА ЗА ТЯХНОТО ПОДДЪРЖАНЕ НЕ
Е ЕФЕКТИВНА.

УНИВЕРСИТЕТ ПО АРХИТЕКТУРА СТРОИТЕЛСТВО И ГЕОДЕЗИЯ
КАТЕДРА „ПЪТИЩА“

В ТОЗИ СМИСЪЛ, РОЛЯТА И МЯСТОТО НА
ИНСПЕКЦИИТЕ ЗА БЕЗОПАСНОСТ СА ОТ
ИЗКЛЮЧИТЕЛНО ЗНАЧЕНИЕ, КАКТО ЗА
РЕПУБЛИКАНСКАТА ПЪТНА МРЕЖА, ТАКА И
ЗА УЛИЦИТЕ В НАСЕЛЕНИТЕ МЕСТА.

ИНСПЕКЦИИТЕ ПО РЕПУБЛИКАНСКАТА
ПЪТНА МРЕЖА СА ТЕМА НА НАСТОЯЩОТО
ПРЕДСТАВЯНЕ.

УНИВЕРСИТЕТ ПО АРХИТЕКТУРА СТРОИТЕЛСТВО И ГЕОДЕЗИЯ
КАТЕДРА „ПЪТИЩА“

НАРМАТИВНАТА УРЕДБА Е:

- ЗАКОН ЗА ПЪТИЩАТА;
- НАСОКИ ЗА УПРАВЛЕНИЕ НА БЕЗОПАСНОСТТА НА ПЪТНАТА ИНФРАСТРУКТУРА.

УНИВЕРСИТЕТ ПО АРХИТЕКТУРА СТРОИТЕЛСТВО И ГЕОДЕЗИЯ
КАТЕДРА „ПЪТИЩА“

ВИДОВЕ ИНСПЕКЦИИ:

- РЕГУЛЯРНИ, ПЕРИОДИЧНИ;
- ОБЕКТОВИ – НА УЧАСТЪЦИ С ВРЕМЕННА ОРГАНИЗАЦИЯ НА ДВИЖЕНИЕТО ЗА СТРОИТЕЛНИ И МАНТАЖНИ РАБОТИ. ИНСПЕКЦИИТЕ СА ДНЕВНИ И НОЩНИ.

ПЕРИОДИЧНИТЕ ИНСПЕКЦИИ СЕ ПРОВЕЖДАТ ПРЕЗ ОПРЕДЕЛЕНИ ИНТЕРВАЛИ ОТ ВРЕМЕ, КОИТО СА РАЗЛИЧНИ ЗА КЛАСОВЕТЕ ПЪТИЩА.

УНИВЕРСИТЕТ ПО АРХИТЕКТУРА СТРОИТЕЛСТВО И ГЕОДЕЗИЯ
КАТЕДРА „ПЪТИЩА“

ПРЕДМЕТ НА ИНСПЕКЦИИТЕ СА
ДЕФЕКТИТЕ ПРИ ПОДДЪРЖАНЕТО НА
ПЪТНИТЕ УСЛОВИЯ, КОИТО ВЛИЯТ НА
БЕЗОПАСНОСТТА НА ДВИЖЕНИЕТО.

ДЕФЕКТИТЕ СА КАТЕГОРИЗИРАНИ И Е
РАЗРАБОТЕНА ОБЩАТА ИМ МАТРИЦА
В ЗАВИСИМОСТ ОТ ТЯНАТА СТЕПЕН НА
ОПАСНОСТ, ВРЕМЕ ЗА ОТСТРАНЯВАНЕ
И ПО КЛАСОВЕ ПЪТИЩА.

УНИВЕРСИТЕТ ПО АРХИТЕКТУРА СТРОИТЕЛСТВО И ГЕОДЕЗИЯ

КАТЕДРА „ПЪТИЩА“

КАТЕГОРИЗАЦИЯ НА ДЕФЕКТИТЕ

Категория 1: Разпръснати отпадъци, инертни материали и др. по платното за движение, паднали дървета, стълбове на платното за движение, дървета с нестабилни клони в обхвата на пътя, изискващи спешно предприемане на действие в рамките до 24 часа.

Категория 2: Дефекти, които изискват особено внимание тъй като представляват непосредствена опасност, или има риск от краткосрочно влошаване на структурата.

Категория 3: Всички останали дефекти.

Време за отстраняване на дефектите

Легенда	Срок за отстраняване на дефектите
	Не се предприемат действия – преглед на състоянието на дефекта при следваща инспекция
	Действие в рамките на 30 календарни дни
	Действие в рамките на 7 календарни дни
	Действие в рамките на инспекцията или до 24 часа

УНИВЕРСИТЕТ ПО АРХИТЕКТУРА СТРОИТЕЛСТВО И ГЕОДЕЗИЯ

КАТЕДРА „ПЪТИЩА“

Обща матрица на дефектите

Вероятност Въздействие	Много ниска III ^{та} клас пътища	Ниска II ^{ра} клас пътища	Средна I ^{ва} клас пътища	Висока Магистрали и Скоростни пътища
Незначително Незначителни дефекти, които не се считат за опасност / риск				
Ниско Съществуват някои дефекти, но е малко вероятно да създадат опасност / риск				
Високо Значителни дефекти, които могат да доведат до висока опасност/ риск				
Много високо Много значителни дефекти, които създават висока опасност/риск				

Когато са означени две нива за предприемане на действие, инспекторът по лична преценка може да реши кое ниво на въздействие е подходящо

УНИВЕРСИТЕТ ПО АРХИТЕКТУРА СТРОИТЕЛСТВО И ГЕОДЕЗИЯ
КАТЕДРА „ПЪТИЩА“

Дефекти, които представляват потенциална
опасност за
участниците в движението

1.Пътно платно

- а) дупки – класифицирани по размени x/y и класове;
- б) разлики в нивата на настилката;
- в) пукнатини;
- г) коловози, напречни вълни и изтласкване, слягане, издуване;
- е) следи от движение върху банкета на пътя;
- ж) състояние на отводняването;
- з) състояние на ръба на бордюрите и канавките на пътя.

2. Тротоари

- а) дупки и нарушение на ръба на настилната;
- б) резки разлики в нивата на настилната;
- в) пукнатини;
- г) коловози, напречни вълни, слягания;
- д) клатещи се или нестабилни плочки;
- е) дефекти на борюрите.

УНИВЕРСИТЕТ ПО АРХИТЕКТУРА СТРОИТЕЛСТВО И ГЕОДЕЗИЯ
КАТЕДРА „ПЪТИЩА“

3. Други обекти на инспекцията

- а) капаци, решетки и рамки;
- б) насипи и изкопи;
- в) буйна растителност;
- г) предпазни огради и парапети;
- д) пътни маркировки;
- е) светофарни уредби;
- ж) канавки, отводнителни канали и шахти;
- з) опасни неподвижни препятствия в обхвата на пътя;
- и) разпръснати инертни материали, замърсявания;
- к) графити;
- л) пътни знаци;
- м) стълбчета.

УНИВЕРСИТЕТ ПО АРХИТЕКТУРА СТРОИТЕЛСТВО И ГЕОДЕЗИЯ
КАТЕДРА „ПЪТИЩА“

ИНСПЕКЦИИТЕ НА УЧАСТЪЦИ СЪС СМР
СА

- ПЪРВОНАЧАЛНА;
- ВНЕЗАПНА, КОЯТО СЕ ПРОВЕЖДА ЕДИН
ПЪТ СЕДМИЧНО;
- ЗАКЛЮЧИТЕЛНА.

УНИВЕРСИТЕТ ПО АРХИТЕКТУРА СТРОИТЕЛСТВО И ГЕОДЕЗИЯ
КАТЕДРА „ПЪТИЩА“

ИНСПЕКТОРИТЕ СА СЛУЖИТЕЛИ НА
ОБЛАСТНИТЕ ПЪТНИ УПРАВЛЕНИЯ, КОИТО
ИМАТ ОПИТ В УСТАНОВЯВАНЕТО НА
ПОСОЧЕНИТЕ ДЕФЕКТИ ПО ПЪТИЩАТА.

УНИВЕРСИТЕТ ПО АРХИТЕКТУРА СТРОИТЕЛСТВО И ГЕОДЕЗИЯ
КАТЕДРА „ПЪТИЩА“

ПРОБЛЕМИ:

- ИНСПЕКЦИИТЕ СА НАСОЧЕНИ КЪМ УСТАНОВЯВАНЕТО И ОТСТРАНЯВАНЕТО НА ДЕФЕКТИ, КОИТО СА ОПАСНИ ЗА ДВИЖЕНИЕТО, НО НЕ СА СЪОБРАЗЕНИ СЪС СЪСТОЯНИЕТО НА АВАРИЙНОСТТА;
- ПРОВЕЖДАТ СЕ В “ЗАТВОРЕНАТА” СИСТЕМА НА ПЪТНАТА АДМИСТРАЦИЯ;
- ОПИТЪТ НА ИНСПЕКТОРИТЕ В ОБЛАСТТА НА ПЪТНАТА БЕЗОПАСНОСТ Е ОГРАНИЧЕН.

УНИВЕРСИТЕТ ПО АРХИТЕКТУРА СТРОИТЕЛСТВО И ГЕОДЕЗИЯ
КАТЕДРА „ПЪТИЩА“

ПРЕДЛОЖЕНИЕ ЗА РЕШЕНИЕ:

1. КАТЕГОРИЗАЦИЯ НА ПЪТНАТА
ИНФРАСТРУКТУРА В ЕКСПЛОАТАЦИЯ В
ЗАВИСИМОСТ ОТ СЪСТОЯНИЕТО НА
АВАРИЙНОСТТА.

КРИТЕРИИ СА ОТНОСИТЕЛНИЯТ
ПОКАЗАТЕЛНА АВАРИЙНОСТ U_r И
РАЗПРЕДЕЛЕНИЕТО МУ В
КУМУЛАТИВНАТА КРИВА И ТЕЖЕСТТА НА
ПТП.

УНИВЕРСИТЕТ ПО АРХИТЕКТУРА СТРОИТЕЛСТВО И ГЕОДЕЗИЯ
КАТЕДРА „ПЪТИЩА“

$$U_r = \frac{Z \cdot 10^6}{365 \cdot T \cdot N \cdot L} \quad [\text{бр. ПТП/млн.авт.км}]$$

$$G = \frac{3+P}{Z} \quad [\%]$$

УНИВЕРСИТЕТ ПО АРХИТЕКТУРА СТРОИТЕЛСТВО И ГЕОДЕЗИЯ
КАТЕДРА „ПЪТИЩА“

U_r - относителен показател на аварийност;

G - коефициент на тежест на ПТП;

Z - броя на ПТП, настъпили на определен пътен участък;

$Z + P$ – загинали и ранени лица;

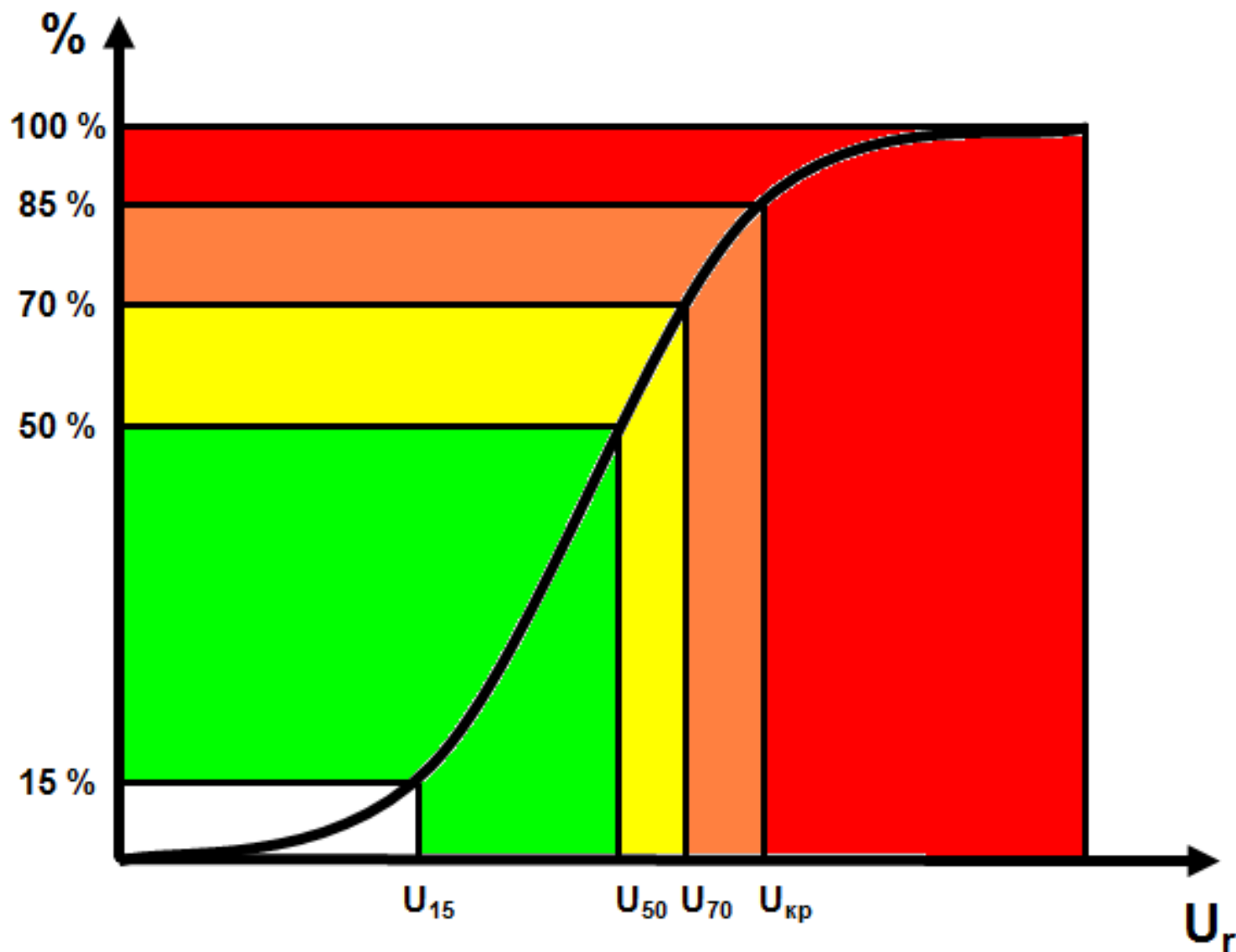
N - средноденонощната интензивност на движението на определения участък (МПС/денонощие);

L – дължината на пътния участък [km];

T – периода от време в години, които са обхванати при изследването [год.].

УНИВЕРСИТЕТ ПО АРХИТЕКТУРА СТРОИТЕЛСТВО И ГЕОДЕЗИЯ
КАТЕДРА „ПЪТИЩА“

ЗОНИ НА АВАРИЙНОСТ:

- ЗОНАТА НАД 85% Е КОНЦЕНТРАЦИЯ НА ПТП(“ЧЕРВЕНА ЗОНА”);
- ЗОНАТА ОТ 85% ДО 50% Е ПОТЕНЦИАЛНО ОПАСНА ЗОНА (“КАФЯВА И ЖЪЛТА ЗОНА”);
- ЗОНАТА ОТ 50% ДО 70% Е МНОГО ОПАСНА ЗОНА (“КАФЯВА ЗОНА”);
- ЗОНАТА ОТ 70% ДО 15% Е БЕЗОПАСНА ЗОНА “ЗЕЛЕНА ЗОНА”;
- ЗОНАТА ПОД 15% СА “БИЛИТЕ ПЪТИЩА”.

УНИВЕРСИТЕТ ПО АРХИТЕКТУРА СТРОИТЕЛСТВО И ГЕОДЕЗИЯ
КАТЕДРА „ПЪТИЩА“

ПРИ ТЯХ Е ЦЕЛЕСЪОБРАЗНО ДА СЕ
ПРЕДЛАГА И РЕКОНСТРУКЦИЯ НА
ОПАСНИ ГЕОМЕТРИЧНИ ЕЛЕМЕНТИ.

ЗАБЕЛЕЖКА:ДО ВЪВЕЖДАНЕ НА
ПРЕДЛОЖЕНАТА КАТЕГОРИЗАЦИЯ,
ЦЕЛЕВИТЕ ИНСПЕКЦИИ СЕ ПРОВЕЖДАТ
НА **УКПТП**, АВТМОМАГИСТРАЛИТЕ И
ПЪТИЩАТА ОТ I КЛАС.

УНИВЕРСИТЕТ ПО АРХИТЕКТУРА СТРОИТЕЛСТВО И ГЕОДЕЗИЯ
КАТЕДРА „ПЪТИЩА“

УЧАСТНИЦИ В ЦЕЛЕВИТЕ
ИНСПЕКЦИИ СА ПРЕДСТАВИТЕЛИ
НА ПЪТНАТА АДМИСТРАЦИЯ И
ПОЛИЦИЯТА.

ОДИТОРИТЕ УЧАСТВАТ НАЙ-
МАЛКО ЕДИН ПЪТ ГОДИШНО В
ЦЕЛЕВИТЕ ИНСПЕКЦИИ,
ПРЕПОРЪЧВА СЕ ПРЕЗ ПРОЛЕТТА.

УНИВЕРСИТЕТ ПО АРХИТЕКТУРА СТРОИТЕЛСТВО И ГЕОДЕЗИЯ
КАТЕДРА „ПЪТИЩА“

ИНСПЕКЦИИТЕ ЗА БЕЗОПАСНОСТ,
ПРАВИЛНО ПЛАНИРАНИ, ДОБРЕ
ПРОВЕДЕНИ И СВОЕВРЕМЕННО
РЕАЛИЗИРАНИ, СА МОЩЕН ИНСТРУМЕНТ
ЗА ОГРАНИЧАВАНЕ НА
ПЪТНОТРАНСПОРТНИЯ ТРАВМАТИЗЪМ У
НАС.

УНИВЕРСИТЕТ ПО АРХИТЕКТУРА СТРОИТЕЛСТВО И ГЕОДЕЗИЯ
КАТЕДРА „ПЪТИЩА“

БЛАГОДАРЯ ЗА ВНИМАНИЕТО!

ДОЦ. Д-Р ИНЖ. РУМЕН МИЛАНОВ